

C2.3. R4-I1 Provedba projekata u sklopu Okvirnog nacionalnog programa za razvoj infrastrukture širokopojasnog pristupa u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja

Izazov

Digitalna povezivost osnovni je preduvjet digitalne tranzicije društva i gospodarstva te omogućava ostvarivanje pristupa i korištenje svih sadržaja i usluga suvremenog digitalnog društva, koje su dostupne na internetu ili ih nude isporučitelji digitalnih sadržaja i usluga, a za čiji nesmetan rad su potrebne vrlo velike brzine, kapaciteti i pouzdanost prijenosa ostvariva samo gigabitnim mrežama.

Unatoč određenom napretku u razvoju pokrivenosti infrastrukturom širokopojasnog pristupa, Hrvatska je prema Indeksu gospodarske i društvene digitalizacije (DESI2020) u kategoriji povezivosti tek na 25. mjestu. Također, poseban izazov predstavlja investicijski jaz koji je najviše izražen u ruralnim i udaljenim područjima Hrvatske te postoji veliki nesrazmjer između dostupnosti mreža vrlo velikog kapaciteta (VHCN) u urbanim i ruralnim područjima, gdje visoki troškovi izgradnje predstavljaju izazov poticanju ulaganja. Upravo CSR 2020. za Hrvatsku ističe izraženi digitalni jaz između ruralnih i urbanih područja i potrebu za ulaganjima u mreže vrlo velikog kapaciteta, uključujući i uvođenje 5G mreža, kao osnovnog preduvjeta za digitalnu tranziciju društva i gospodarstva. Čak dvije od četiri preporuke Europske komisije za 2020. godinu izravno upućuju na provedbu mjera i nužnost daljnjeg djelovanja prema učinkovitijoj digitalnoj tranziciji, kako kroz povećanje pristupa digitalnoj infrastrukturi i uslugama (CSR 2), tako i kroz daljnja ulaganja u širokopojasni internet (CSR 3). Osim toga, zbog niske razine digitalne pismenosti te raspoloživog dohotka hrvatskog stanovništva, u Hrvatskoj još uvijek nije dostatno korištenje širokopojasnog pristupa mrežama vrlo velikog kapaciteta. Isto tako nedostatno korištenje širokopojasnog pristupa prisutno je od strane glavnih društveno-ekonomskih pokretača.

Cilj

Cilj predložene investicije je omogućiti smanjivanje digitalnog jaza kroz povećanje nacionalne pokrivenosti širokopojasnom mrežom u područjima u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganja (osiguranje dostupnosti VHCN mreža u NGA bijelim područjima).

Provedba planirane investicije je neophodna kako bi se kućanstvima u NGA bijelim područjima, u području obuhvata pojedinačnih projekata, omogućila dostupnost mreža vrlo velikog kapaciteta brzinama od najmanje 100 Mbit/s u smjeru prema korisniku (engl. *download*), glavnim društveno-ekonomskim pokretačima brzinama od najmanje 1 Gbit/s te posredno potaknule investicije u postavljanje 5G mreža u ruralnim područjima.

Opis

Okvirni nacionalni program razvoja širokopojasne pristupne infrastrukture (ONP) predstavlja nacionalnu shemu državnih potpora usmjerenu na izgradnju širokopojasne pristupne infrastrukture (NGA) u ruralnim i suburbanim područjima, odnosno u područjima u kojima je dokazan tržišni neuspjeh ili ne postoji komercijalni interes za izgradnju širokopojasne infrastrukture. ONP je decentralizirani program i nositelji pojedinačnih projekata su jedinice lokalne uprave i regionalne samouprave, koje su izradile pojedinačne Planove razvoja širokopojasnog pristupa za područja u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganjima (bijela područja) i koji su odobreni od strane Nositelja okvirnog programa (NOP). Izrađeno je ukupno 72 Plana razvoja širokopojasnog pristupa od čega je trenutno u realizaciji 21 projekt, čiji se dovršetak predviđa do kraja 2023. godine.

Ukupna investicijska vrijednost dodatnih 20-tak pripremljenih projekata iznosi oko 1.000.000.000 kn te je predviđeno da će, uz bespovratna sredstva iz NPOO-a u iznosu od 799.999.997 kn, preostali dio investicije od oko 200.000.000 kn će pokriti operatori i/ili jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave iz vlastitih sredstava. Navedenih 20 projekata obuhvaća do 125 JLS-a, oko 700.000 stanovnika i oko 124.000 kućanstava. Točan broj projekata i obuhvat identificirat će se nakon odabira projekata po provedenom pozivu za dostavu projekata.

Provedba

Nositelji provedbe predmetne investicije su MMPI i MRRFEU. Ciljana skupina korisnika ove investicije su JLP(R)S-ovi, operatori elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga te infrastrukturni operatori.

Prije same provedbe investicije potrebno je izvršiti manje izmjene i prilagodbe postojeće sheme državnih potpora (ONP programa) i provesti pojednostavljeni postupak prijave za izmjene zatečenih potpora u skladu s člankom 4. Uredbe Europske komisije br. 794/2004 odnosno Odluke Europske komisije o odobrenju državne potpore (SA.38626 (2015/N) što se isključivo odnosi na vremenski period trajanja, alokaciju potrebnih sredstava i izvor financiranja.

Po odobrenju produljenja Odluke o odobrenju državne potpore (SA.38626 (2015/N)), u okviru predmetne investicije planirana je provedba sljedećih aktivnosti: i) Ažuriranje postojećih Planova razvoja širokopojasne infrastrukture i odobrenje od strane NOP-a (HAKOM), ii) Dodjela bespovratnih sredstava.

Razdoblje provedbe: 1/2022.-6/2026.

AKTIVNOST 1. Ažuriranje postojećih Planova razvoja širokopojasne infrastrukture i odobrenje od strane NOP-a (HAKOM). Budući da, u skladu s ONP-om, pojedinačni Planovi razvoja širokopojasne infrastrukture na lokalnoj razini obuhvaćaju područja u kojima ne postoji dostatan komercijalni interes za ulaganjima (bijela područja), zbog protoka vremena potrebno je preispitati postojanje komercijalnog interesa operatora elektroničkih komunikacijskih mreža kroz ponovljeni postupak mapiranja i javnog savjetovanja za oko 50 pripremljenih Planova, ovisno o interesu nositelja pojedinačnih projekata. Postupci mapiranja, uključujući i postupke javnog savjetovanja, standardni su postupci koji se provode prema pravilima državnih potpora za širokopojasne mreže i ONP-a, a radi utvrđivanja obuhvata bijelih područja, odnosno područja u kojima nisu dostupne NGA širokopojasne mreže i područja u kojima operatori ne planiraju samostalna ulaganja u izgradnju NGA širokopojasnih mreža. Aktivnost provodi nositelj projekta na lokalnoj razini, za svaki pojedinačni Plan, odnosno projekt, a Planove odobrava Nositelj okvirnog programa (HAKOM). Financiranje aktivnosti osigurat će se za sve Planove koji će biti odabrani u postupku odabira u AKTIVNOSTI 2.

AKTIVNOST 2. Dodjela bespovratnih sredstava. Aktivnost uključuje raspisivanje javnog poziva radi odabira projektnih prijedloga koji udovoljavaju svim kriterijima postupka. Poziv se provodi kroz dva sukcesivna koraka kako slijedi:

- pred-odabir prijavitelja kojim se odabiru prihvatljivi prijavitelji za svaki pojedini PRŠI tj. za svako pojedino geografsko područje
- privremeni poziv na koji odabrani prijavitelji podnose projektne prijedloge koji se evaluiraju prema definiranim kriterijima te rangiraju po kvaliteti. Sredstva se dodjeljuju najkvalitetnijim projektima do iskorištenja raspoloživih sredstava.

Ovakvim pristupom osigurano je poštivanje pravila o državnim potporama za razvoj širokopojsnih mreža kojima je određeno da se za pojedino geografsko područje odabire ekonomski najpovoljnija ponuda. Po završetku evaluacijskog postupka planira se odabir 20-tak projekata koji će se provoditi kroz ugovore o dodjeli bespovratnih sredstava.

Procijenjeni trošak u okviru ove investicije iznosi 799.999.997 kn.

Procjena troškova zasniva se na dokumentaciji 51 pripremljenog pojedinačnog plana razvoja širokopojsne infrastrukture JL(R)S-ova koji obuhvaćaju 312.000 kućanstava. Detaljna dokumentacija za svaki pojedinačni nacrt plana lokalnih zajednica, javno je objavljena i nalazi se na stranicama NOP-a. Također, na temelju projektne dokumentacije pripremljenih i odobrenih prijedloga Planova razvoja širokopojsne infrastrukture, u skladu s predviđenim iznosom alokacije sredstava iz RRF-a od 799.999.997 kn, linearnim smanjenjem procijenjeno je da će biti moguće financirati do 20 pojedinačnih projekata koji pokrivaju oko 124.500 kućanstava. Navedena procjena broja kućanstava je u pokazatelju smanjena na 100.000 kućanstava kao konzervativna procjena s obzirom na to da prije poziva za dostavu projektnih prijedloga nije moguće utvrditi precizan obuhvat projekata.

Troškovi aktivnosti uključuju:

- Ažuriranje postojećih Planova razvoja širokopojsne infrastrukture i odobrenje od strane NOP-a (HAKOM) (AKTIVNOST 1)

Trošak izrade (ažuriranja) postojećih pojedinačnih Planova razvoja širokopojsne infrastrukture, čiji su nositelji JLP(R)S-ovi u iznosu od 3.998.107 kn. Trošak je procijenjen na temelju predviđenog troška konzultantske podrške nositeljima projekta na lokalnoj razini s ciljem ažuriranja 20 pojedinačnih Planova razvoja širokopojsne infrastrukture. Predviđen je utrošak od prosječno 36 čovjek dana uz jediničnu cijenu konzultanta od 5.553 kn po danu na poslovima ažuriranja pojedinačnog Plana, tj. 199.905 kn po pojedinačnom Planu razvoja širokopojsne infrastrukture.

- Dodjela bespovratnih sredstava (AKTIVNOST 2)

Trošak provedbe pojedinačnih Planova razvoja širokopojsne infrastrukture, a odnosi se na troškove izgradnje širokopojsne pristupne infrastrukture u skladu s potpisanim ugovorima o dodjeli bespovratnih sredstava u ukupnom iznosu od 796.001.890 kn prihvatljivih troškova iz Mehanizma za oporavak i otpornost. Sredstva se isplaćuju ciljnim skupinama (JLP(R)S-ovi, operatori elektroničkih komunikacijskih mreža i infrastrukturni operatori) nakon nastanka troška prema dvije moguće metode kako slijedi:

Metoda nadoknade, odnosno postupak potraživanja plaćenih troškova podrazumijeva da na temelju dokaza o uplati korisnik kroz izvješće o provedbi projekta zahtjeva nadoknadu nastalih i u cijelosti

plaćenih troškova.

Metoda plaćanja, odnosno postupak potraživanja neplaćenih troškova podrazumijeva da korisnik kroz izvješće o provedbi projekta zahtjeva nadoknadu nastalih, ali neplaćenih troškova te tek po plaćanju istih u cijelosti podnosi dokaz o uplati.

Raspodjela sredstava po godinama određena je u sljedećem omjeru: 5% ukupnog troška aktivnosti u 2023. 20%, ukupnog troška aktivnosti u 2024., 35% ukupnog troška aktivnosti u 2025. te 40% ukupnog troška aktivnosti u 2026. Najveći troškovi su kod građenja (građevinski radovi i oprema), i nastaju u trećoj i četvrtoj godini provedbe pojedinačnog projekta. U prvoj i drugoj godini radi se projektiranje i započinje građenje.

Uz navedena bespovratna sredstva očekuje se da operatori i JLP(R)S iz vlastitih izvora osiguraju dodatnih 200.000.000 kn za pokrivanje ostatka vrijednosti investicije.

Procjena troškova po godinama provedbe investicije (u kn):

Aktivnosti	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.
AKTIVNOST 1. Izrada planova razvoja širokopoljasne infrastrukture i odobrenje od strane NOP-a (HAKOM)	3.998.107	0	0	0	0
AKTIVNOST 2. Dodjela bespovratnih sredstava	0	39.799.995	159.200.000	278.601.896	318.399.999
Ukupno	3.998.107	39.799.995	159.200.000	278.601.896	318.399.999

Nositelj provedbe

MMPI, MRRFEU

Ciljna skupina

JLP(R)S, operatori elektroničkih komunikacijskih mreža i infrastrukturni operatori

Procijenjeni trošak

999.999.997 kn od čega:

Od čega 799.999.997 kn (iz RRF)

200.000.000 kn će pokriti operatori i/ili JLP(R) iz vlastitih sredstava

Razdoblje provedbe

1/2022.-6/2026.